Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

[redacted]

Directoraat Generaal Volksgezondheid
Directie Maatschappelijke Ondersteuning

Ontworpen door
[redacted]

Aan Minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport

Deadline: 02-10-2026

[redacted]

nota

Datum Document
15-09-2026

Kenmerk
4363650-1095509-DMO

Bijlage(n)
1

(ter beslissing) Kamerbrief over de voortgang vernieuwing van Herinneringscentrum Kamp Westerbork en de vernieuwing van het Nederlands Auschwitz Paviljoen

1. Aanleiding

- U heeft aangegeven de Tweede Kamer, na afloop van uw bezoek aan Auschwitz op 2 en 3 oktober aanstaande, te willen informeren over uw voornemen om de tentoonstelling in het Nederlands Auschwitz Paviljoen te herinrichten en hier middelen voor beschikbaar te stellen.
- Daarnaast wilt u de Tweede Kamer, mede in het licht van de aangenomen motie van het lid Van Dijk (SGP), informeren over de voortgang van de vernieuwing van Herinneringscentrum Kamp Westerbork voordat de begrotingsbehandeling van VWS heeft plaatsgevonden.
- De betreffende Kamerbrief wordt hierbij ter ondertekening aan u voorgelegd.

2. Geadviseerd besluit

Ik adviseer u akkoord te gaan met de inhoud van de Kamerbrief en deze te ondertekenen ter verzending aan de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

- In de brief gaat u eerst kort in op uw ambitie voor de WOII-sector en de rol die de Nationale Herinneringscentra daarbinnen hebben. In het najaar volgt een bredere beleidsbrief over de voortgang van het versterkingsprogramma van de brede WOII-sector.
- Op het terrein van de herinneringscentra spelen momenteel twee specifieke trajecten waar u in uw brief nader op in gaat, te weten: vernieuwing van de tentoonstellingsruimte van het Nederlands Auschwitz Paviljoen en de grootschalige vernieuwing van Herinneringscentrum Kamp Westerbork.

Het Nederlands Auschwitz Paviljoen

- Het Nederlands Auschwitz Paviljoen is een tentoonstellingsruimte in staatsmuseum Auschwitz-Birkenau dat het verhaal van de Holocaust en de vervolging van Sinti, Roma en anderen in Nederland vertelt. Vanwege een bijzondere solidariteit en ereschuld is de Nederlandse staat verantwoordelijk voor het behoud en het beheer van het Paviljoen. Dit is ook vastgelegd in een overeenkomst met het staatsmuseum.
- De huidige tentoonstelling dateert uit 2005. Om de tentoonstelling te laten aansluiten bij hedendaagse maatstaven zijn het Nederlands Auschwitz Comité (gemandateerd voor de uitvoering van het onderhoud) en Joods Cultuur Kwartier (inhoudelijk expert) gevraagd een plan van aanpak te ontwikkelen voor de vernieuwing. Dit plan van aanpak is naar verwachting in het eerste kwartaal van 2027 gereed. In uw brief informeert u de Tweede Kamer over deze ontwikkeling en spreekt u de intentie uit €1 miljoen beschikbaar te stellen voor de uitvoering. Dit is wel afhankelijk van de uitkomsten van het plan van aanpak. Dit bedrag is in te passen binnen de huidige begroting van Oorlogsgetroffenen en Herinnering WOII.

Westerbork

- De vernieuwing van Herinneringscentrum Kamp Westerbork kent drie onderdelen:
  i. Herinrichting en vernieuwd concept voor het kampterrein en de commandantswoning;
  ii. De verbindingsweg tussen het museum en kampterrein herinrichten als monumentale gedenklaan;
  iii. Uitbreiding van het museum.
- Het vorige kabinet heeft bij voorjaarsnota 2025 voor de jaren 2026 en 2027 in totaal €15 miljoen ter beschikking gesteld voor de eerste fase van de uitvoering van de vernieuwing van Herinneringscentrum Kamp Westerbork. Daarmee was het eerst aan andere financiers om ook in te stappen.
- Inmiddels heeft Westerbork het budget om fase I te voltooien en fase II te starten. Na de nodige voorbereidingstijd gaat de uitvoering van de vernieuwing in de eerste helft van 2027 van start. Echter staat in het dekkingsplan dat Westerbork in totaal nog ruim €30 miljoen van de overheid (Rijk, Provincie, Gemeenten) nodig heeft om het project te kunnen voltooien. Deze ruimte is er binnen de huidige begroting van Oorlogsgetroffenen en Herinnering WOII niet.
- Een aangenomen motie verzoekt de regering hiervoor de benodigde middelen vrij te maken. Zie verder 'politieke en maatschappelijke context'.
- In uw brief schetst u kort de stand van zaken van de vernieuwing van Westerbork. Daarnaast geeft u aan dat u met Westerbork en medeoverheden in gesprek blijft over de verdere financiering. U zegt in de brief toe de Tweede Kamer hier in het voorjaar van 2027 nader over te informeren.

4. Toelichting

a. Financieel-economische gevolgen, arbeidsmarkteffecten en regeldrukeffecten
De voornemens passen binnen de huidige begroting van OHW/DMO.

b. Juridische aspecten
n.v.t.

c. *Politieke en maatschappelijke context*
- Op 5 maart 2025 is tijdens de begrotingsbehandeling van het ministerie van VWS een motie van het Kamerlid Van Dijk (SGP- Kamerstukken II 2025-2026, 36 800 XVI, nr. 134) aangenomen, waarin de regering wordt verzocht om bij voorjaarsnota 2026 een voorstel te doen voor aanvullende financiering van Westerbork na 2027. Eerder zijn ook diverse moties en amendementen aangenomen die zich richten op het versterken van de nationale herinneringscentra.
- In uw appreciatie en in de beantwoording van een Kamervraag over de voortgang van de motie (Kamerstukken II 2025-2026, 36 915-XVI, nr. 3) heeft u aangegeven dat het Kabinet welwillend met de wens van de Tweede Kamer aan de slag gaat, maar dat het technisch niet haalbaar was om dit tijdens de voorjaarsnota 2026 te regelen. Daarbij heeft het kabinet al €15 miljoen in de vernieuwing van Westerbork geïnvesteerd en wil het eerst inzicht hebben in de vorderingen van het traject.

5. Afstemming
De Kamerbrief is afgestemd met FEZ en het ministerie van Financiën.

6. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.